

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 3.— Núm. 99.— Diumenge 29 de Juny de 1902.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrecs públichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi á la organisió interior de nostra terra; volém que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia els pleis y causas: volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y estableint que la reserva regional forsova presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Viatges ministerials

En menys de dos mesos, quatre ministres de l'Estat espanyol han visitat la nostra terra. Amparats per lo estat de siti y la suspensió de garantias, han aprofitat qualsevol motiu, la construcció d'un hospital, l'inauguració d'una escola, lo comensament d'un port, l'enterro d'un gran poeta, pera guanyar-se las simpaties de la opinió pública. Y'ns han dit lo de sempre: que som molt *laboriosos*, molt *inteligentes* y molt *cultos*, y que s'entornavan encantats d'aquest país, de son cel blau, de la frondositat dels camps y fins de les donñas guapas.

Com se vèu tots aquests representants del govern central han vingut a descobrirnos. Y un cop arribats a Madrid, haurán pensat que un poble com lo nostre que, malgrat las disbausas y las insensateses dels governants, és relativament ric, perque ha sapigut estalviar y treballar, no té dret á quèixarse y pot aguantar ben bé un impost nou ó un augment de las actuals contribucions. Ja tremolà per quan vinga la confecció dels nous presupostos.

Són aixòs los ministres espanyols. No'n tenen prou ab la borratxada de mils duros que's hi enviem cada dia, y com ben sovint han de pensar ab un nou empréstit, és del cas que procurin esbrinar d'ahont poden surtir los recursos. Y tú, sofert pagès, vés atanyant y treballant la terra y arreplega cuidadosament lo fruct de las teves suhors, pera entregarlo senyor y un bon xich més al recaudador á la fi de cada trimestre. Y tú, espavilat industrial, vèyas d'enginyer, pera anar pagant las tercias de contribució que't caurán á sobre. Y tú, infelis obrer, escarràssat y viu en la miseria, que l'impost de consums se tindrà la setmanada y no tindrás pà pera donar als teus fills.....

Y que no hi pensin ni uns ni altres en la propia redempció, en la dignificació del poble, en buscarli medis pera que ell mateix se governi y atengui com es degut las seves necessitats. Al qui en això pensi se'l motejará de separatista y de traidor, se li taparà la boca quan convingui ó se l'enviarà una temporada á l'ombra, perque'l sol no'l recremi y'l foch de la vergonya no'l surti á la cara.

Mentrestant los ministres de l'Estat espanyol cobrarán puntualment la mesada y quan los deixi un moment tranquil, la feyna que's aclapara, organizarán un'altra excursioneta á Catalunya. Y tant és que's rebin bé com qu'el poble's ensenyi las dents, qu'ells ja se acontentan ab los afalachs dels cacichs, ab los blincaments d'esquena dels que viuhen del presupost, ab los aplaudiments de la gent comprada per un tant cada més.

Prou ho saben ells que'l poble no los estima ni's pot estimar, que la gent honrada, la que treballa y paga, se's mira ab fàstich, que tothom qui pensils ha de regoneixe com als únics causants y responsables de las desgracias d'Espanya. Mes que hi fà si aquest mateix poble, aquesta maixia massa honrada y digna's proporciona en moments d'apuro los elements que necessitan pera que sia imputat sia complerta?

Inconsecuència

Es un fet, no per molt repetit y observat menys digne d'atenció, la perpetua contradicció en que viuen los polítichs espanyols. Si diuen lliberals y obran com á veritables despotas, se proclaman tolerants y usan procediments sectaris, entonan himnes á la democracia y exerceixen lo absolutisme, volen apareixer com á grans defensors dels principis moderns y l'endarreriment, la rutina, informa tots los seus actes. Qui inventa la frase de que Espanya és lo país dels *vice-versas*, digué una gran

veritat, puig que ab poquíssimas paraulas dona exacta idea de la manera d'esser dels homes que la governan.

Entre aquests homes, cap n'hi ha avuy que sia més discutit que en Canalejas. Las tendencias que portà al ministeri, sa prompta sortida del govern, son viatje de propaganda, han preocupat y preocapan encara l'opinió pública, potser perque en Canalejas, millor que's demés polítichs espanyols, sintetisa'l temperament que en ells domina, aquesta idiosincracia especial que havém apuntat.

Donchs, bé. En Canalejas que ha combatut al Catalanisme y al Regionalisme, que ha figurat y figura en un partit essencialment centralista, que lo mateix quan s'anomenava republicà que fent de monárquich s'és mostrat acèrrim defensor dels sistemes uniformistes, en un discurs pronunciat fá pochs días á Valencia, ab motiu d'una festa acadèmica, deixà anar la següent frase: *La obra científica contemporánea tiende á la especialización*.

Encara que tal afirmació no sia nova, és una veritat indiscutible. Los homes encyclopèdichs han desaparecut ja, pera deixar pas als especialistas. Als mètodes generalisadors y á las abstracciós d'abans, ha substituït l'inducció, l'observació directa, base del positivisme científich. Per lo tant, los procediments que en totes las branques de la ciència se segueixen, han d'estar en relació ab aquesta tendencia especializada, és á dir, han d'esser francament particularistes. A n'aquests mètodes y á n'aquests procediments són deguts, com sab tothom, los moderns y maravellosos avensos.

Per què en Canalejas no fá aplicació dels principis científichs que proclama, en lo terren de la política? Per què en lo que fá referencia al problema social se decanta envers las solucions comunitaries y per lo que toca á l'organisió política de l'Estat espanyol segueix defensant la centralisació y l'uniformisme?

Deixant apart lo problema social y concretantnos á la qüestió política, si és cert, y no pot dubtarsen, que la obra científica moderna tendeix á la especialisacio, haurém de convenir per forsa en qu'el Catalanisme, que's fonamenta en lo regionalisme particularista, constitueix no sols la tendencia política més avensada, sinó á l'ensembs la més científica. Lo particularisme consagra y llegítima las varietats, respecta'l nucleo y organismes socials que ha creat la mateixa naturalesa, y entenen que la diferenciación es consecuencia llògica del gran principi de llibertat que dèu governar als pobles, pretén formar l'Estat reunint y afavorint l'acció de las forsas que en ell viuhen, segur de que únicament aixís és possible mantenir l'equilibri, base de tota organisió social perfecta.

Per això precisament lo Catalanisme es partidari de l'Estat compost ó federal. Per aixòs catalanistas combatèm y combaterèm sempre l'unitarisme y la centralisació, sistemes contraris á la naturalesa y que, fomentantse en lo més exagerat autoritarisme, portan als pobles á la decadència y en últim terme á la disgració, signe característich de la mort, com podríam comprobar fàcilment ab no molt llunyans exemples.

Actualment la casi generalitat dels polítichs espanyols—en apariència quan menys—consenten ja'l regionalisme. Tots convenen en que la descentralisació s'imposa y alguns fins s'anomenan regionalistas *racionals* y professan lo regionalisme *bien entendido*. Per què no acceptan lo particularisme com á sistema lo més propi, racional y perfecte pera l'organisió d'un Estat com l'espanyol, que està format de compostos tan diferents en rassa, idioma, drets, costums y tradicions?

L'explicació gràfica d'aquesta anomalia la trobèm sintetizada en una anecdota que sentirem de llabis d'en

Pí y Margall, ab ocasió d'una visita que li feran varis catalanistas tarra-gonins, quan l'any passat realitzà son darrer viatge á Catalunya. Contava l'ilustre apòstol de l'autonomisme que, propera la proclamació de la república federal á Espanya, y reunits alguns amichs, los hi explicava en que consistia lo sistema federatiu. Ningú oposava reparos á sa autorisada veu, ans al contrari, mereixia la més franca aprobació, quan á l'acabar la íntima conferència, un dels oyents—creyèm que era en Nicolau M. Rivero—exclamà en un arranç de sinceritat:—Perfectament; però si s'arriba á implantar aquest sistema, què farèm nosaltres?.... Sobreix y ja cal que's retirèm á casa.

Véusaqüí perfectament explicat lo motiu de la inconsecuència dels polítichs espanyols. Prou voldrían ells ésser liberals, avensats, demòcratas y fins regionalistes, però ab tal que la llibertat, la democracia, l'avens y'l regionalisme no'ls privessin lo tranquil usdefruyt del poder, la satisfacció de sus personals ambicions, lo manteniment d'aquesta oligarquia que ha portat á l'Estat á la situació en que's troba.

Cal que'l nostre poble ho tinga ben present, yá l'inconsecuència dels polítichs com en Canalejas, hi oposi una acció ferma, decidida y consequent que sols lo Catalanisme li pot oferir.

PERE LLORET.
Tarragona, 22 Juny 1902.
(De La Renaixensa).

FINANÇAS

L'excellent rebuda que's elements productors de Barcelona feren á l'Urzaiz, demostra una vegada més que'l verdader poble que treballa y paga, no és tan injust ab los polítichs centralistes com aquests suposan, y que sab distingir als que obran de bona fe y s'inspiran en las verdaderas necessitats del poble.

L'ex-ministre d'Hisenda no és una gran figura-financiera; però al devant de tan important departament sigué lo que modestament se'n diu un bon administrador, com ho demostrà, oposantse enèrgicament á la concessió de crèdits extraordinaris, d'utilitat molt discutible, á que tan aficionats han sigut sempre tots los gobern.

En lo demés, l'Urzaiz, demostrà més bona voluntat que acert; y es que si bé pressent l'orientació econòmica qu'és precis seguir pera corregir los abusos actuals, no's troba encara prou empapat de l'assumpto pera desembarrassadament legislar en detail.

Nosaltres, contra'l parer d'importants personalitats, li combaterem lo pago en or dels drets d'Aduanas y la pràctica ns ha vingut á donar la rahó. Ni per efecte d'aquelle disposició los cambis han baixat, ni l'Estat hi ha guanyat res, produint solzament un nou entrebanch al comers y més feyna á las oficines públics. Se'n dirá probablement que ab aquesta disposició el govern s'ha sujetat á la tutela del Banc d'Espanya; però encara sent aixís, qu'és molt discutible, altres medis hi havia pera arribar á n'això sense complicar ni entrebancar al comers.

Y ara que parlèm d'aquests assumptos no estarà de més recullir las manifestacions que feren economistas tan reputats com en Leroy-Baulieu y Henry Germain. Lo primer afirma que l'excés de circulació es la causa única de la pujada del cambi, y que fent un empréstit interior ó exterior que permetés reintegrar préstams al Banc reduint la circulació de bitllets en 200 milions, lo cambi baixaria més de la meytat. Mr. Germain és partidari també de la reducció de bitllets fins á mil ó mil doscents milions, y de vendre la plata pera comprar or, creant petits bitllets de 5 ó 10 pessetas.

Sense rebutjar en absolut aquests procediments, creyèm que de portar-se á la pràctica, aixís, de cop y volta, no'n curarian de rès; podrà venir una baixa més ó menys important en lo cambi, però als quatre dies nos trobaríam pitjor y ab lo cambi més alt. Y és que la causa no és l'excés de circulació fiduciaria, sinó que aquesta és l'efecte de la mala situació dels pés y del tresor públic.

Això semblarà un joch de paraules, però cal fer un xich de memòria y recordar qu'en Camacho fou lo primer que comensà á enmatllevar diners á l'estrange y desde allavars lo cambi de favorable se tornà desfavorable, y com las disbausas dels governs segiren *in crescendo*, l'or amonetat que circulava s'anà fent fonedit de mica.... y'ls bitllets pujant com l'escuma. La darrera guerra no la sostinguem ab diners, sinó ab paper, gràcies á la lliberalitat del Banc d'Espanya que no donava l'abast á imprimirne pera satisfacer las exigencies de l'Estat. Y com si ab lo paper no n'hi hagués prou, no's pava'r d'acunyar plata pera donarli doble valor del que realment té.

Tot això, un pays ric ho hauria pogut soportar y fins de mica en mica aixugar lo capital convencional en paper, ab capital efectiu provenint de l'única riquesa positiva que tenen los pobles: l'agricultura, l'industria y'l comerç; però com desgraciadament aquestes fonts les tenim poch menys qu'estrangonadas, serà impossible rescalbarse mentren no canbie la situació de las cosas.

Considerém perdre lo temps amohinarse sobre si'l cambi és alt ó baix. Es aquet un extrèm que deuria tenir-sens cuidado á tot ministre d'Hisenda, lo mateix que la circulació fiduciaria. Tot lo que no sigui fomentar la riquesa natural del pais y estableir una administració honrada y seria, aixugant resoltament los déficits dels presupostos, és treballar endevadas. No debèm seguir los consells que'n vinguin de fòra, perque cada hu parla mirant á casa seva, y com nosaltres som pobrets no podèm imitar á França, Inglaterra y Alemanya que per ara ab déficit ó sense déficit, ab balanza favorable ó desfavorable, poden entramparse cada dia més, perque las fonts naturals de llur riquesa encara donan pera tals luxos.

Ataquèm doncns la viciada administració que tenim, gastém lo menys possible ab las cosas no reproductivas, treballém tots pera trèurer de la terra la riquesa que ayu despreciable y ab bons governs que's cuidin menys de política personal y més dels interessos de la nació, veuriem dintre de poch com las cosas aniran normalisantse, baixarà la circulació ó aumentarà'l diner efectiu, baixaràn irreversiblement los cambis y no hi haurà necessitat que'l Banc d'Espanya visqué sols de l'Estat, puig naturalment se prescindirà d'ell.

* * *

L'excés d'original no'n permeté publicar lo precedent escrit en nostres darreres edicions, y no volíam ja insertarlo; però considerant que aquests assumptos són sempre d'actualitat, nos decidim á ferlo, molt més quan lo que teníam escrit nos dóna peu pera fer algunes consideracions sobre'l darrer empréstit interior, que segons los periódichs de la situació ha sigut un gran èxit peral Sr. Rodríguez, ensembs qu'una demonstració de la vitalitat financiera d'Espanya. Tant l'èxit com la vitalitat són molt relatius; tots los versats en aquesta classe d'operacions saben que tenen més d'apparatosas que de reals, per la forma en que's fan y la classe de ressorts que s'utilisen. Un empréstit lo mateix se pot cubrir una vegada que vinticinch sense que això demostri que hi hagi molt diners disponible. Ademés lo darrer empréstit lo ha acaparat l'espèculació, pera llençar després lo paper al mercat buscant la consabuda prima....

Però deixem això que al cap-de-vall és d'ordre secundari y fixemnos en lo que se'n pot derivar de l'empréstit aconsellat per en Leroy-Baulieu pera reduir la circulació fiduciaria y ensembs los cambis, que semblava era l'objectiu del Ministre; però ara ens trobem que la circulació de bitllets no dona senyals de reduhirse y que's cambis, que havien baixat algúns céntims abans de l'empréstit, sens dupte per l'affluència de diners extranger pera especular ab aquesta operació, tornan á enfilarse ab evidents senyals de traspassar lo nivell que allavars tenían.

Tenim doncns que l'empréstit s'ha fet; que's bitllets en circulació seguiràn pujant y que's cambis faran altre tant. L'únich que'n haurà esment d'aquesta brillant operació de crèdit és lo presupost general de l'Estat que tindrà de carregar ab 7 milions més per interessos. Podèm no obstant aconsolarnos: ja's parla de fer un altre empréstit de 500 milions pera la escuadra de que estèm tant necessitats.

¡Pobres bitllets y pobres cambis! Ni las carabasseras s'enfilaran tant.

La capitat cristiana

Encara n'estich impresionat de lo que'm v'contar, fá algúns anys, un respectable Sr. Rector del bisbat de Girona, en certa ocasió, que tinguí'l plaher de visitar aquell país agràdós de muntanyas cobertas de vert, de rierons capritxosos, de devassals encantadors, de boscos espessos, de frescas y cristallinas fonts, d'aigües sanitoses y de gent robusta, senzilla y honrada.

—N'era, me digué, una nit feréstega y crua dels últims de Janer; la natura mostrava ab tots los colors tristes del cor de l'hivern: abundosos flochs de neu queyan sobre la terra, tapant las concas y las serrans com d'imens y blanquissim llençol. De en tant en tant, xiulava'l vent per entre mitj de l'espessetat dels castanyers y sureres: lo termòmetre se'nalava tres graus sota zero.

Serian las dues de la nit, quan sentí que trucaven fortament á la porta de ma casa.

—¡Qui hi ha! respondí, aixecantme y guaytant á la finestra embolicat ab mon capot d'hivern.

—Per Déu, senyor Rector, me contestà una veva dolsa y tremolosa de nin; la meva pobre mare, s'està morint y l'he deixada sola per vindrel á buscar. Per Déu, que's v'morint....

—Ja baixo, fill, ja baixo, tot seguit.

Me uesteix de depressa, prenc un fanalet que sempre tinch preparat y baixo á obrir la porta. Un nin, que no arribaria als tretze anys, pobrement vestit y embolicat en un tapabocas vell, se'm presentà trist y plorós, tremolant de fret y d'emoçió. Al moment lo reconegui.

A uns dos kilòmetres del poble vivian, casi de la caritat pública, una dóna malaltissa y un nin. Moravan en pobra caseta de camp, que l'amo's deixà habitat per compassió á la mort del masover, marit de aquella pobresa dóna y pare de aquella tendre criatura. Mare y fill treballaven lo que podian en lo bon temps, y quan esdevenian los rigors de l'hivern, las ànimes compassives nos encarregavam d'aliviar la situació d'aquells dos sers pobres y honrats. La mare feia algun temps que patia del cor y no m'estranyà la llèstesa ab que'l nin me demanava.

—Ola Peret, l'hi diguí, acaronantlo per axugar las llàgrimas, «donchs ta bona mare s'ha posat mala?»

—Si, senyor, me respondé, besantme ensembs la mà, y m'ha dit que vingués corrent á buscarlo. Ja veu, ab aqueix temps tan riguros....

—Si, fill meu, si, no tinguis temor, que Déu ja provehirà.

Entro depressa á l'Iglésia, prenc l'unció y una forma consagrada, do-

no'l fanalet al nin y'ns dirigim silenciosos à la caseta de l'agonitzanta. Tot dintre respirava melangia. Damunt de llit miserables jeya una podra dòna, jove encar, però que en sa fesomia s'hi traslluhian crudels sufriments. La débil claror d'un llum de ganxo penjat en la pared ennegrida donava ab sas ombrases aspecte fatidich à la redonda estancia, quals adornos consistian en dues cadiras de bolba y una tauleta de pi, damunt la qual s'hi feya vèurer un Sant Crist de pessima escultura, recorts tal volta de dias mellors per aquella viuda y mare atribulada. Vaig penjar la bossa ab l'uncí i l'Eucaristia en un clau de la paret, y m'acosté al llit de la malalta. Aquesta, com revisada per un moment, à la vista del balsam de que n'era partidor, obriu sos ulls y vaig notar que sa fesomia groguenca prenia'l color rosat de la emoció.

—Què tal bona Rosa, com v'aqueix coratjer?

—Malament, Sr. Rector, malament, me respondé ab vèu fadigosa. Me moro.... ès que... farà lo meu pobre Peret?.... tan jove.... tan senzill.... y tan desgraciat?

—No hi penséu, Rosa, ab això: vostre fill queda al meu encàrrec. Enlayuré vostre cor à Déu y preparéu vos per rerebrerlo dignament.

Duas llàgrimás bullentas, no sé si de contricó o d'agrahitment, ó tal volta de abdós afectes ensemeps, brollen dels ulls de l'agonitzanta.

N'era una bona cristiana y no cal dir lo fervor ab que rebé los Sants Sacraments.

Quin espectacle més sublim, Señor meu! Jo sol, ajudat de un nin candorós, que plorava en silenci, administrar lo Viàtich y l'uncí, à altas horas de la nit, en aquella pobresa morada, à la débil claror d'un llum, que s'anava apagant, mentres d'en tant en tant, l'aire gelat xiulava per entre las escletxes dels finestrons! Quina escena més pregonda!

Quan vaig acabar, fixé ma vista en lo rostre de la bona dòna. Restava groch com la cera. Per breus moments regnà l'silenci, interromput solsament per la respiració fadigosa de la malalta, los sanglots del nin y l'espectacle del llum que s'anava acabant també.

La mort anava poch à poch extenent llurs negras alas demunt del còs de l'infelis viuda.

—Rosa, li digui ab vèu solemne, resteu tranquila: esteu ja en gràcia de Déu y confortada ab lo Sant Viàtich. Vostre fill no quedarà orfe. Déu en lo cel y jo en la terra serèm llurs pare y mare. ¿Moríu conformada? Acotá la testa en senyal d'assentiment y no la tornà à aixecar més.

Breus moments aprés entregava plàcidament llur esperit al Criador. Impresionat de debò vaig posar los genolls en terra y vaig resar un de profundis de tot cor. Vaig consolar al nin com pugui y aguardí à que's fés de dia. A les primeras clarors vaig encarregar à Peret que anés al poble y avisés alguns veïns per amortillar la difunta. Dos homes restaven ab l'encàrrec de vetllar lo cadavre y m'emportí al nin. Se donaren las disposicions per l'enterro y à l'ensendemà casi tot lo poble seguia detrás del cofre de la bona Rosa. A l'última fila s'hi ovirava en Peret acompañat del Jutge y de l'Arcalde; en Peret que sanglotava y regalimava llàgrimas verdes de sentiment.

Lo tingüí à casa per una tongada; mes, mirant per llur pervindre'l posí d'aprenent en una drogueria de la capital y alguns anys passats li vaig prestar algún diner ab que obrir una tenda en ma parroquia. Lo poble lo afavorí, aprés se junyi ab una honra de noya que li aportà algun dot ab que engrandir llur comers, y avuy, casi felis, viu encar ben portat per sa muller y entornat del carinyo de tres fills, beneint tots à Déu y la caritat cristiana, que tants consols los hi ha donat.

A. TORRENT, PBRE.

faut demander le secret de sa decadence et de sa pauvreté.»

No vagin à creure nosaltres lectors que això hagi sigut escrit ara ó de poc temps; fà més de seixanta anys qu'està impres, però resulta d'actualitat: avuy'ns trobem exactament lo mateix qu'un segle enrera, ab los mateixos defectes y vicis, sense que las grans experiencies ni'ls grans exemples nos hagin esmenat poch ni molt.

Tenim, és cert, un terror fertíl; lo subsol tanca immenses riquesas mineres; lo clima permet una varietat de cultius com en lloc més. Tot això tenim y molt més; però de lo que desgraciadament estèm faltats és de cervell, d'afició al treball.

«Hi haurà esmena? Estèm plenament convencuts que no. Los caps de brot de la política espanyola, los que dirigeixen la naó de l'Estat, hi podrían fer molt; però en lloc d'encarrilar al pais envers lo progrès modern, segueixen embrutintlo pera usufructuar sense entrebancs lo presupost.

No, no'n podem tenir d'esperança en mellar d'estat. Los de dalt no'n preocapan més que de llurs rivalitats pera assolir lo poder; los de baix.... però val més que no'n parlén dels de baix, puig sia inculta és tanta, que oblidats ja dels grans errors cometuts pels polítics centralistes, s'entretenen altra volta ab los cants de las sirenes democràtiques com si'ls mals d'Espanya se poguessin curar amb mentides democràcias. De que'n han servit totes aquelles democràcias que conquistà en Castellar? De rès: dihèm mal: han servit pera ofegar la llibertat que abans gaudiam, y que avuy à nom de la llibertat los governs exerceixin lo despotisme.

Lo d'en Canalejas

En aquest país és molt difícil ser liberal ó democràtica, no precisament per que la cosa sigui dificultosa, sinó per que la llibertat cada hu la entén à la seva manera. Si en Canalejas fos un demòcrata de veritat, ja no hauria anat à Barcelona estant suspeses las garantías, porque és de sentit comú que no permetentse à Barcelona propagandas políticas de cap classe, hauria resultat poch just y anti-democràtic que s'hagués fet una excepció per la bona cara d'en Canalejas.

Lo general Bargés, després de la inflexibilitat de caràcter de que ha vingut donant mostres, no podria fer altra cosa que trèure al carrer l'igualtat, principi democràtic que per lo vist té una mica rovellat en Canalejas, com tots los de Madrid, que no entenen de lleys sinó pera aplicarlas als altres. Bò és qu'aquests apreciables senyors de Madrid, se fereixin ab les seves pròpies armes.

Fòra d'això, no veiem motiu pera que en Canalejas s'hagi enfadat de tan mala manera. Lo que deuria fer és donar las gracies al govern ó a qui sigui per haver-lo lliurat d'una caiguda mortal; porque és evident que à Barcelona li haurien aixafat la guitarra monàrquic-republicana, de no donar lo dò de pit.

A Valencia ja' feren suar tinta exiginti categòricas manifestacions sobre un punt delicat com és la forma de govern. *Esperense ustedes*, deya tot amoniat, creyent que al poble se'l pot entabancar ab mitjans tintas. Lo mateix li hauria passat à Barcelona, puig és indubitable que alguns republicans no se haurien contentat esperant, per al dò de que *esperant vaig perdre un plet*. Y tant com l'haurien perdut! Perque sospitar siquiera qu'en Canalejas s'empasés de cop y volta à la república, és pensar ab los pèus.

De democracia n'oferia tanta com ne vulguin, perque no compromet à rès; però de república... ni'ls mils.

Altament si persisteix en la seva propaganda democràtica no hi vingui per aquí, que de llana no n'hi tenim gayre al clatell. Ahont faria sòrt serà à Orihuela, quins habitants passaren tota la nit de Sant Joan al carrer y ab l'ay al cor, perque un d'aquests fulans que venen romansos terrorífics, va escampar molts exemplars d'una fulla en la que un sabi xino assegurava que aquella nit s'ensorraria tot.

Vaja, Sr. Canalejas, cap à Orihuela. Allí fins se deixan enganyar per un xino.

Democracia canalejista

Pera'ls que encara no s'han convençut que l'únich fi que persegueix en Canalejas ab la seva propaganda incolora, és lo profit personal ó la satisfacció de sas ambicions, qu'es lo mateix no estarà de més copiar lo que publica *El Regional* de Castelló de la Plana.

S'havia dit que abans de surtit de Madrid l'ex-joven ex-ministro à predicar la llibertat y la democracia, havia destinat ducentes mil pesetas pera' preparamar ovacions y rebudas entusiastas. Si tal rumor era ó no era cert, ho diuen clar lo següent incident que relata lo periòdic abans esmentat y que comé el continuació pera que'l públic fass'ls comentaris que li semblin bé.

«Ayer por la mañana, momentos antes de llegar el señor Canalejas á la casa del Ayuntamiento, el concejal don José Castelló y Tárrega, propietario del *Heraldo*, se quitó la chaqueta, que llevaba, para vestir la levita con objecto de recibir al visitante.

En uno de los bolsillos de la chaqueta había 1.800 pesetas en billetes del Banco de España, cantidad que després no se encontró en el sitio donde el aludido concejal la había dejado.

«L'Alcalde señor Ruiz ordenó se registrase a todos cuantos habia en la casa del Ayuntamiento y que se registrasen tambien las tablillas y muebles, opera-

ción que se llevó à cabo y no se encontró la cantidad referida.

«El señor Castelló y Tárrega ministró que había recibido 2.000 pesetas del señor Canalejas para pago de pequeños gastos y que habiendo satisfecho 200 pesetas del alquiler del teatro para la celebración del mitin, el resto ó sean las 1.800, las había dejado en la chaqueta y per un acto de delicadeza no había cambiado à los bolsillos de la levita,

«Bien podia el señor Castelló no haberse quitado la chaqueta, para ir à recibir al ex-ministro democrata y socialista.

«Su intespektivo alarde indumentario ha puesto en evidencia que las salas del Ayuntamiento de Castellón son peligrosas de verdad, hasta el punto de que todos los Ayuntamientos de trampa adelante, y no son pocos, puedan decir que à todos hay quien gane; y que al señor Canalejas le salen los aplausos por un ojo de la cara, aunque por natural generosidad ó por que quiere estar seguro de ellos, ó por otra razón cualquiera, no es como los demás políticos, que los obtienen, si los obtienen, de balde, ó con cargo al presupuesto, que para ellos viene à ser lo mismo».

Los funerals de

Mn. Verdaguer à Folgarolas

L'acte religiós qu'el passat dilluns feu celebrar à Folgarolas l'*«Unió Catalanista»*, d'acord ab la familia de Mossèn Verdaguer, resultà imponent sobre tota ponderació.

Nombrosíssimes persones foren las que ab l'entitat capdal del catalanisme militant assistiren als funerals pèra l'etern descans de l'ànima del gran poeta català.

Lo poble de Folgarolas may s'havia vist tan animat.

A las onze començà l'ofici, dit per lo rector de Folgarolas, ocupant un lloc en lo presbiteri l'Illustríssim senyor Bisbe de Vich, acompañat dels canonges senyors Rossell y Coll.

Ocupavan las dues presidències del dol la Junta Permanent de l'*«Unió Catalanista»* y la familia del finat,

Seguia una representació d'ex-presidents de l'*«Unió»* y part del Consistori dels Jochs Florals, junt ab distingits Mestresen Gay Saber y l'Excm. Sr. Miralles, acompañat de sa distingida família. Del poble de Folgarolas l'Ajuntament en corporació y pot dirse que casi tots los veïns se aculliren à l'iglesia, colocantse à la plassa's que no capigueren dins.

Hi havien representacions de casi totes las entitats catalanistas, entre elles l'Associació d'aquesta ciutat y Lo CAMP DE TARRAGONA.

L'Ajuntament ha regalat à l'*«Unió»* la corona qu'estigué colocada à la casa naduia de Mossèn Cinto, acompañada del següent ofici:

«Honorable senyor: En justa correspondencia à las atencions piadosas que l'Associació que vostè tan dignament presideix ha tingut pel meu compatrici Mossèn Cinto Verdaguer (a. C. s.) fent celebrar en sufragi de la seva ànima un solemne funeral en lo dia d'avui en nostra Iglesia parroquial, faig à vostè, en la representació esmentada, ofrena de la corona qu'ha estat collocada en la casa en que nasqué l'insigne poeta, gloria de aquest poble. Servescas acceptarla, no per lo que val, sinó com à mostra de agrahiment, tenint no obstant una relativa estima pel fet casi providencial de ésser del lloret que plantà Mossèn Cinto à Vinyolas quan servia com à Vicari aquella parroquia, ahont concebi y desenrollà gran part de la seva inmortat *Atlàntida*.

Deu guardi à vostè molts anys.

Folgarolas, 23 de Juny de 1902.—Lo Battle, Joan Gelabert.

Honorable senyor President de l'*«Unió Catalanista»*.

Durant tot lo matí la familia de Mossèn Cinto fou molt visitada per tots los forasters que anaren à Folgarolas.

S'han tret moltes fotografies ab destí à variadas publicació Catalanistas que havien enviat allí à sos redactors artístichs.

Las personas vellas de Folgarolas deyan no recordavan haver vist lo poble ab l'animació que tingüe durant tot lo matí; verdaderament l'acte ha resultat lluhiidissim tant per lo número y qualitat de persones que hi assistiren com per l'ordre y corecció que's guardà en tot ell.

L'*«Unió Catalanista»* rebé moltes felicitacions per l'aceri que tingüe en disposar que'l funerals se celebressin en lo poble de Folgarolas, sapiençhi imprimir un color purament popular, lluny de tot caràcter oficial.

CARITAT

Llegint un periòdic de la localitat, no se quin, vareig enterarme de que un senyor regidor va suplicar durant la sessió de l'Ajuntament, al senyor Alcalde, que reunís la comissió corresponent per arreglar l'assistència metje-apotecaria dels pobrets de solemnitat, y que'l senyor Alcalde va prometre solemnemente atendre la súplica. Dèu fass' que

senyor Alcalde, nomenat per la majoria de Tarragona, y no per la forsa del caixich, se recordi que representa allí una munició de pobrets que han contribuit votant als regidors à que aquells l'ajençessin al primer sitial del municipi, perque desde allà dalt veigés les necessitats dels pobres, estudis y cumplís las lleys que's favoreixen en los seus estats de malaltia y donés aixís una grandissima llisso als que durant onze anys han ocupat aquell sitial, tal volta à disgust de la majoria dels regidors y per tant de la majoria dels tarragonins.

S'il senyor Alcalde pren ab la deguda energia, zel y activitat, fins à resoldre aquest assumptu com la llei mana, si tant en la resolució, com en la súplica del regidor hi ha contribuit un xich, per poch que sigui, la meva ploma, que fent coi vistur, descarna sens compassió fins à deixar lo mal al descobert, perque's pugui ab més facilitat curar, jo'm daré per molt satisfet, à pesar de costarme alguna amistat que sento en la ànima haver perdut, per allò de que no hay enemigo chico, y donaré en nom dels pobres de Tarragona les més corals mercès à tothom, y las grans enhorabonas als pobrets de beneficiencia d'aquesta ciutat.

Continuem las tasca:

L'article vuitè del R. D. de 14 de Juny de 1891, diu, que l'Ajuntament dè sostén practicants que desempenyin lo servei de Cirurgia, menor à l'estreta subjecció à las atribucions que sos títols los hi otorgan.

Donchs bé, los practicants de l'Ajuntament serán molt sabis com à tals practicants, com deya en un dels anteriors articles, però això no vol dir que puguin traspassar los límits dels drets que ls seus respectius títols los hi concedeixen, los hi mani qu'ls hi mani, y encara que ho sapiguessin fer, ja que ningú per dret de manarlos, ni'ls dret de fer lo que son títol no'n autorisa; allí com per tot, és precis que cada palo aguante su vela, ja que ni'fòra del municipi, ni' dintre del mateix, vé autoritat ningú per intrusarse, o sigui traspassar la ratlla que los respectius títols senyalen. Quan als metges à los practicants, sigui qui vulga, los hi mani lo que no deuen haver de fer, se deu haver de protestar ab la negativa més enèrgica y sens por de perdre'l tròs de pà que's guanya, ja que no són de pà viu l'home, y menys l'home de carrera; val molt més que'l pà, la dignitat que'l títol dóna. No són'ells, sino tothom, deu haver de tenir noblesa, altives y valentia per sostenir los seus drets, si de bona fe volem regenerarnos, perque ab servilisme, humiliació y perseguida, un no obliga may aquell refrà funest que diu ab ton senyor no hi vulgis parti peras qu'ell si menjari las madurades y tu les verdes. Yo opino que cadascú deu ocupar lo lloc que li toca, cumplint allí'l seu deber, y axisx carregat de rahó y net de tota culpa, se poden partir peras ab tothom, menjant de verdes y madurades tots, cadascú las que li hoquin de bon dret.

Aquí tothom falta; l'Ajuntament no fent llistas de pobres, no dant cédulas de pobresa per la assistència domiciliaria com la llei li ordena y creant un consultori, per richs y pobres, que no existeix cap llei que'n parli; los metges no protestant d'aquesta falta de l'Ajuntament y prestantse, mansos com annyells à fer a tort y à dret lo que's senyora Alcaldes y regidores los manan, servint à richs ab caràcter de metje de pobres, y no servint à pobres protestant mil inconvenients dels que sols ells són responsables per enmotllar-se à lo que may deuriar haverse de enmotllar; los practicants, per atencions y tal vegada per propias conveniencias d'amor propi que deuriar haver de desterrar; y tot això, com si practicants, metges y Ajuntament fossin amos de fer sa plena voluntat, com si tinguessin un poder absolut y tirànic que ningú pogués contarrer; com si no hi hagués Gobernador à la província, ministre y Rey à la Nació, com si no hi hagués una llei que à tots nos mana, com si no hi hagués una consciència que à tots nos crida.

¿Qué fà l'Ajuntament, malgrat las probas patents del desgavell que venim denunciants? què fànt los metges y practicants y'l senyor Gobernador? què fà? s'apensa per ventura qu'essent tan perniciós lo desconcert que domina en la capital de la província ab la falta de compliment de la llei sobre malalts pobres? No se'n ha dat compte encara dels gemecs denunciats inserts en aquest setmanari? Serà precis que cridem més fort perquels nostres jays! arríbin à l'Exm. Sen

Pastillas Morelló

nials reformadors, considerant que tots los homes són germans, fills d'un sol y únic Deu.

X. Un objecte d'art, ofert per D. Ernest Castellar á la meller «Mèmoria sobre la vida jurídica de Falset y sa comarca», exposant detalladament les seves especialitats».

XI. Cinquanta pessetas, ofertes per D. Joan Escoda y Vinyas á la poesia que meller cantí «Lo Treball y l'estalvi».

XII. Una artística batuta d'ébano adorada y capsada de plata, oferta per el reverent senyor Arxiprest d'aquesta vila, D. Josep Maria Dalmau, á la meller «Salve Regina, composta sobre lletra catalana y dedicada á la Patrona de la present població, aproposit per ésser cantada a tres ó quatre vèus, ab acompanyament de quarteto d'armonium».

XIII. Un objecte d'art, ofert per don Isidre Gassol, á la meller poesia amorosa, èpica ó moral.

XIV. Un exemplar de la «Tradició Catalana», de Torras y Bages, ricament encuernat, ofert per l'«Associació Catalanista de Tarragona y sa comarca», al meller treball en prosa sobre «Notícias històriques de la comarca del Priorat».

XV. Una obra històrica de las de més anomenada, oferta per la «Lliga Catalanista de Reus» á la meller «Relació històrica de la vinguda, estada y fugida dels frares de Cartoixa al Priorat».

XVI. Un objecte d'art, ofert per don Geroni Marín, al meller treball sobre: «Falset—Origens.—Es l'antiga Ausetà Romana?—Desenrotlló de la població.—Id. de sa riquesa agrícola.—Indústries a què aquesta podria donar lloc?—Establiments públichs y centres d'ensenyança.—Situació econòmica actual.—Son peregrinacions».

XVII. Un objecte de ceràmica artística, ofert per don Enrich Mestre y Vinyas, al que millor descregut «Mals què'l centralisme causa aixís en lo polític com en lo moral y material».

XVIII. Una escrivanya artística, oferta per l'«Agrupació Catalanista de Falset y sa comarca», á la meller poesia sobre algú fenomen històric ó gesta gloriosa d'aquesta vila ó comarcans.

Lo Jurat concediràls accessits y mencions honoríficas que creguï merescuts.

Totas las composicions haurán de ser inèditas y escritas en antich ó modern català de Catalunya propiament dita, de València, de Mallorca ó del Rosselló.

Tots los treballs, escrits ab lletra clara y que se entenguin, deurán ser remesos al secretari del Jurat que té'l domicili en la plassa de la Constitució, d'aquesta vila, número 86, pis segón, abans del dia 16 d'Agost prop-vinent, junt cada hú ab un plech clòs que contingui lo nom del autor y dugui damunt escrit lo títol y el lema de la composició.

No s'entregarà'l premi al autor qual nom no constí clarament en lo plech respectiu ó vagi en forma d'anagrama, pseudònim ó altra contrassenya.

Los plechs que continguin los noms dels autors no premiats se cremaran, com es costum en aytals cassos, en lo mateix acte de la festa.

Lo «Foment de Falset» se reserva per un any, á comptar desde'l dia de la festa la propietat de las obras premiadas.

Exté fou lo present cartell en la vila de Falset als quinze días del mes de Juny del any mil noucent dos, pel Jurat classificator que's composa de don Miquel Laporat y Mercader, president.—Lluís Mille, D. Joan Lamothe de Grignon, D. Vicent Estrém y Domenech y don Ramón Franquet y Pamies, vocals.—D. Joseph Anguera y Bassedas, Secretari.

P. A. del C. D. de L. A. y C.—Lo president, Joseph Anguera.—Lo secretari, Ramón Franquet.

Sants de la setmana

Diumenge, dia 29.—Sts. Pere y Pau Aps., Marcel mr. y Casio, y María y Benita vgs.—Dilluns, 30.—La Conmemoració de S. Pau ap., Emiliana mr. y Marcial b.—Dimarts, dia 1 de Juliol.—Ss. Cast b. y Lleonor reyna.—Dimecres, 2.—La Visitació de Ntra. Sra. y Ss. Procs y Martirian mrs.—Dijous, 3.—Ss. Trifon y companys mrs. y Musiola vg. y mr.—Divendres, 4.—Ss. Laurean b. y mr. y l'beat Gaspar de Bonet cf.—Dissabte, 5.—Ss. Miquel dels Sants y Zoa mr.

Quaranta horas: continúan á l'Iglésia de las Germanas Carmelitas de la Caritat y dimarts començarán en l'Iglésia de Religiosas Beatas de St. Domingo.

NOVAS

En lo domicili del President del Consistori dels Jochs Florals d'enguany, senyor Matheu, s'han reunit á Barcelona, per invitació d'aquest y dels Mestres en Gay Saber, los representants de difèrents entitats literàries, científiques, eclesiàstiques y econòmiques, per tractar de l'erecció d'un monument a Mossén Cinto Verdaguer. Se va acordar lo nombrament d'una comissió composta del senyor President del Consistori dels Jochs Florals, tots los Mestres en Gay Saber, las entitats literàries, científiques, eclesiàstiques y econòmiques, per tractar de l'erecció d'un monument a Mossén Cinto Verdaguer. Se va acordar lo nombrament d'una comissió composta del

senyor President del Consistori dels Jochs Florals, tots los Mestres en Gay Saber, las entitats literàries, científiques, eclesiàstiques y econòmiques, per tractar de l'erecció d'un monument a Mossén Cinto Verdaguer. Se va acordar lo nombrament d'una comissió composta del

senyor President del Consistori dels Jochs Florals, tots los Mestres en Gay Saber, las entitats literàries, científiques, eclesiàstiques y econòmiques, per tractar de l'erecció d'un monument a Mossén Cinto Verdaguer. Se va acordar lo nombrament d'una comissió composta del

senyor President del Consistori dels Jochs Florals, tots los Mestres en Gay Saber, las entitats literàries, científiques, eclesiàstiques y econòmiques, per tractar de l'erecció d'un monument a Mossén Cinto Verdaguer. Se va acordar lo nombrament d'una comissió composta del

senyor President del Consistori dels Jochs Florals, tots los Mestres en Gay Saber, las entitats literàries, científiques, eclesiàstiques y econòmiques, per tractar de l'erecció d'un monument a Mossén Cinto Verdaguer. Se va acordar lo nombrament d'una comissió composta del

delegacions que cregan necessaries en los pobles, pera treballar en favor de la realització de l'esmentat projecte.

La nit de St. Joan enguany ha transcorregut poch menys que desaparecubda per la falta de l'animació y bulliti extraordinaris que caracterisan aytal festa. Algunas foguerades de petites proporcions en los carrers de la ciutat trencant abas llengües de foc la monotonia de las ombrás de la nit; algun que altre correcamas esporoguant al pochs veihins que sentats á la fresca contemplavan la bullanga que armavan las criaturas, y unas quantas famílias que buscant l'expansió surtien al defora ahont s'organisen algúns balls á l'aire lliure.

La mica de mobiment extraordinari que's nota, durá poch menys que fins á mitja nit, despresa de quina hora eran molt contats los que circulaven pels carrers, prenen Tarragona son aspecte dels demés días.

Fa ja alguns temps que's nota un fort mobiment d'avens en las arts industrials tarragonines y de cada dia més sembla que se senti glatir lo desitj de ferlo lo millor que's puga, donantnos motiu de admirar los esforços fets per nostres conciutadans pera ferne un present al públic dels productes de son estudi y son treball.

Ahir era en lo taller dels senyors Sají y Melendres que admiravam un bonich templet y un preciós altar d'estil gòtic, plé de filigranas, abduas obras destinadas á l'Iglésia del R. P. Carmelitas de aquesta ciutat, y quinas acreditan una vegada més l'art y'l bon gust de dits senyors.

Avuy és al taller de lampisteria de nostre distingit amich D. Joan Danús, ahont hem vist casi acabat un aparell de gas d'estil modernista molt ben endevinat y que de bon segur que admiraran tots quants lo vejin instalat en la botiga que'l senyor Comaposeda, estableix al carrer de l'Hospital.

Molt nos satisfan aquests progresos locals tant per lo que en si representan, com per lo que enalteixen á nostra ayamada ciutat.

Havent entrat ja al periode de la calor, sabèm d'algúns mestres que tenen lo propòsit de cambiar las excursions escolars, quinas no poden ferse per l'axafagor que se sent, per visitas als centres fabrils y industrials d'aquesta ciutat.

Ab aytal objecte estiguieren l'altre dia nostres volguts amichs los Srs. Delelos y Oliva, aquest en representació del Col·legi Provincial, á estudiar la fàbrica de gel que'l Sr. Turró posseeix al carrer de Sant Miquel, de quina ne tragueren un croquis pera ferne una explicació previa als respectius deixebles y portarlos després al lloc de referencia.

Felicitém als mestres que's desvetllan pera modernizar l'ensenyança primaria aixís com també á nostre distingit amich D. E. Turró per haver donat totas las facilitats á dits senyors aixís com també per los graciosos oferiments que's hi feu de una escullida col·lecció de tot lo que's fabrica á sa casa pera que figurí en llurs museus escolars.

La Comissió nombrada pera la suscripció al monument del gran patrici Dr. Robert, nos fa saber pera que ho fem públic, que dita suscripció quedará tancada'l prop-vinent divendres, dia 4 de Juliol, publicantse la darrera llista de donatius en lo pròxim numero de Lo CAMP DE TARRAGONA.

Desd'ayu queda oberta en lo col·legi de Jesús María, l'exposició de treballs caligràfich-pictòrics y labors de tota mena que las senyoretas alumnas de dit col·legi, han confeccionat durant lo curs prop-passat.

Si expléndida y de bon gust fou la que tingui lloc l'any passat, la d'aquest segons las referencias que'n tenim, sobrepua un bon xich en valor artístich.

En lo pròxim nombre dedicarem una extensa ressenya dels treballs exhibits, y dels noms de sus autoras.

Nostre estimat amich y paysá don Joseph Sabater, ha obtingut un nou triomf en lo concurs efectuat en lo teatre del Conservatori nacional de música pera ls deixebles del darrer curs de l'Institut.

Després d'una sorollosa y spontànea ovació, ha guanyat lo primer premi que per unanimitat li concediren los nou professors que formavan lo tribunal.

Lo felicitém de tot cor, esperant que aquest nou triomf l'encoratji á seguir ab més decisió encara sa brillant carrera artística.

Demà començaran los exàmens en las escoles públiques d'aquesta ciutat, segons acord de la Junta local d'instrucció. Los primers noys que sufriran exàmens seran los de l'escola del Serrallo.

Lo dijous passat una màquina que feia maniobras, al passar per lo pas niuell del moll atrapa un nen de quatre anys fracturantl una de les cames.

Com aquests accidents se repeteixen massa, cal que la Companyia del Nord prengui las deudas precaucions pera evitarlos, encara que essent l'esmentat

Obran per inhalació dels agents antisséptichs, anti-catarrals y anti-asmatítics que's despenyent mèntres van desfentse per la boca. Curan la TOS, REFREDATS, BRONQUITIS, AUFECH, CATARROS, RONQUERA, ABCESSOS PULMONARS, ETC. Farmacia del autor, Portal del Angel, 21 y 23, Barcelona

AVÍS PACIÁ MANUEL

participa á sa nombrosa clientela y al públic en general, que ha trasladat son Establiment á la mateixa Rambla de Sant Joan, n.º 50, entre solls; demunt de la tenda «Las Baleares», ahont los ofereix son esmerat servei

Especialitat en abrichs de senyoras

Elixir á la Ingluvina GIOL

Es lo millor remey pera la prompte y segura curació de totes las malalties del

VENTRELL

per cròniques que sian, regularisant son funcionament y reforsant los debilitats. De venta en totes las Farmaciacs y en casa son autor, Passeig de Gracia, 4,

la Llengua Catalana, fem avinent quel nombré del *Butlletí del Diccionari*, corresponent á qüest mes de Juny, no sortirà fins la darreria de Juliol, que serà de trenta dues pàginas, corresponent á n'quests dos mesos.

L'Associació de mestres d'aquest partit judicial ha tingut á bé designar á la ilustrada mestra de Constantí, D. María Montserrat, pera que desenrotlli, á la propera Assemblea pedagògica que ha de celebrarse en aquesta ciutat, lo següent tema: *Necessidad de desarrollar el sentimiento religioso en las niñas*.—Medios que pueden emplearse al efecto.

Camisas y corbatas alta novata. Camiseria de Pau Brú, Comte de Rius, 20.

Interessantíssim ha resultat lo núm. 2 de la revista mensual *L'Acell*, publicació que honra á la nostra ciutat, puig que, imparcialment parlant, resulta una de las mellors presentadas de Catalunya.

De l'importància d'aquest número se'n podrán fer càrrec nostres lectors repassant lo següent sumari:

TEXT: Recort á l'Ixart, per la Redacció.—Aniversari, per Joan Ruiz y Porta.

—Las aguas del Francolí, per M. Menéndez.—Follía, per Ramón Ribera Llobet.—Desd'el ermita, per Carles Viola.

—L'àngel y l'oreneta, per Manel de Peñarrubia.—Dubtaríau....? per Joan Vives.—Oronellas, per Josep M. Ortiga.

—L'Acell, per Agustí Ribas.—L'etern contrast, per S. Moya.—Ullada, per Rampells.—Rondalla arqueològica, (tradicció), per E. Mestres.—¡Pius!—Trenca closcas.—Correspondència.

GRABATS: Dibuix al llapis, en las cobertas, d'Hermenegild Vallvé.—Dos retrats de'n Joseph Ixart, reproduccions

de P. Pallejà, orla de F. Carbó.—Dos dibuixos, (estudis del natural), paissatges, per Joan Mallafre.—Un dibuix també estudi del natural, paissatge, de'n J. Manera.—Quènto ab dos dibuixos de H. Vallvé.—Historieta ab quatre gravats.

S'ha publicat lo número 106 del setmanari *Catalunya Artística* que conté treballs literaris de Joseph Piula, Aragonés, Suríach Senties, Jofré, Reig, Soler y Camillo, Serra y Boldin, Masferr, Lluís Tintoré, Ferraté, Masó Llorens, Redondo, Oliva Brigman y Torrents Solé.

Entre los gravats hi figuran la reproducció d'un quadro d'en Sebastià Junyent, vistes fotogràfiques de diferents monuments de Catalunya y la reproducció fotogràfica d'un bust esculpitòrich d'en Frederich Nietzsche.

Aquesta nit tindrà lloc al Cafè del Centre un dels acostumats concerts, que tan ben rebuts són pel públic que hi acostuma á concorrer.

Veusquí lo programa:

1.ª Sinfonia de l'òpera «Otello».—Rossini.

2.ª «Bohème» (2.ª fantasia).—Puccini.

3.ª Peer Gynt (Suite).—Grieg.

4.ª Fantasia de Rigoletto.—Alford.

5.ª «Anita» (gavota).—Salvat.

Qui és que per edat que tingui no voldrà conservar lo primitiu color dels seus cabells? Pera conseguirlo lo perruquer CASALS poseix un procediment indí, purament vegetal, què no taca en lo més mínim lo cutis, reproduxeix lo cabell y priva sa cayuda.

TIP. DE FRANCESCH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9.

Encárrech

Bon amich Marcelí Anglés: T'espero'm duràs pel mosso Dos caixas plenes fins dalt Dels Americans de Coco.

Pots fer duri aixís mateix, Ja que la cosa'm precisa, Dos caixas que vull lluir Los bons Biscuits Modernistas.

Com sabs, la boda es demà Y l'encárrech porta pressa; Sinò l'envias á temps, Lo nuvi no va á l'iglesia.

LA MARIPOSA, Carrer Major, 2.—Tarragona Isidre Anglés y Fill

Uniò-36. Tarragona

Horas de classe.—PINTURA.—Classe pera noys: De set á dos quarts de nou del matí.

Classe pera senyoretas.—De dos quarts de nou á les tres de la tarda.

Xarop de hipofosfats CLIMENT

La llegítima marca "SALUD"

Srs. Climent y C.^a.—Tortosa.—Molt senyors meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més de un any de una escrufularcònica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituyents se prenen. Conitzan per aquests cassos, vaig ensenyjar los **Hipofosfats Climent**, trobant consol lo pacient ja en lo primer frasco y molt prompte la curació completa.—**Dr. Siloniz**, Catedràtic de Barcelona.

Srs. Climent y C.^a.—Tortosa.—Molt senyors meus: Puch assegurarlos qu'en tots los cassos d'**Asthenia** presentats a la meva clínica á causa d'affeccions genitales provinentes de la falta de fixesa de las visceras abdominals (Enteròptosis) lo **Xarop Climent marca SALUD** m'ha donat immillorables resultats.—**Dr. Gilbert**, Especialista en parts y malalties de la dona.

Exigeixis lo llegítim **Xarop Climent SALUD**, únic aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s'en expén altre del mateix nom.

**COLONIALS Y QÜEVIURES
Joseph Cardona**

Fruits colonials y conservas de totes classes. Vins, licores y xampans. Formatges, mantega, embutits, ceras, cafès, xacolatas, sures y pastas pera sopas, etz.

Portalet, 1 y Plassa de la Font, 51.—Tarragona.

Maquinaria agrícola, industrial y vinícola

Complert assortit en ferreteria

Marelli Vicens

APODACA, 27, TARRAGONA

Unich representant en aquesta província de l'important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpera y C.^a, constructors d'aràdars y bògits pera fons llauradas y demés màquines agrícoles.

**LA JOYA DEL CENTRE
ESTABLIMENT DE BEGUDAS**

JOSEPH RIOLA
22, RAMBLA DE SANT JOAN, 22

Se despatxan tota classe de vins y licores de les més acreditades marcas á preus molt econòmics.

Se serveix á domicili.

**RELOTGERÍA
DE**

E. RIGAU

Baixada de Misericòrdia, 14

TARRAGONA

Gran assortit de rellotges de totes classes y preus. Taller de composturas.

La Menorquina

PASTELERIA Y CONFITERIA

DE

Ramón Montserrat

Major, 32, cantonada al del Abad
Tarragona

Aquest establiment ofereix al públic y més de tot lo relacionat ab sa classe la especialitat en guirlaxes del Pilar y Belgas.—Cafés torrats diariament.—Xerez y Xampans de totes marcas.

Se serveixan bodas y bateigs

Gran fàbrica de braguers

34, Unió, 34

Hernadios (TRENCAFS)

Aquest establiment compta ab los avèncos mes moderns y pràctichs que la ciència requereix pera la construcció y aplicació de totes classes de braguers y d'aparells ortopèdics.

Especialitat en lo braguer Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de les trencadures.

Grans existències en braguerets de goma pera la curació radical de les trencadures congènitas y adquirides de l'iniciencia y tot lo concernent á Cirujia y á Ortopedia.

Cases recomençades per tots los senyors metges que dan tingué ocasió de coneixela, tant per los gèneros de son catàleg com per los preus reduïts.

PERE MONTSERRAT. Unió, 34.—TARRAGONA

FUSTERIA

En aquest artich y acreditati taller se construeix tot lo referent al ram de fusteria, lo mateix en quant à obres, que'n treballs artístich-decoratius y de luxo.

11, MENDEZ NUÑEZ, 11,

BANYS MEDICINALS

AYGUA DE MAR Y DOLSA

Pera las personas que sufreixen dolor reumàtic ó inflamatori, aixis com herpetisme y erupcions, se preparan uns banys compostos, especialitat de la casa, que donan escelents resultats, conforme ho acreditan lo sens nombre de personnes que tots los anys se curan.

Fa més de 50 anys qu'está obert l'establiment, baix la direcció de sempre de los matixos amos y propietaris **senyors Sardà germans**, é indicats dits banys compostos, per la majoria dels senyors metges d'aquesta capital y de fora, lo qual creyem es garantia sufficient pera las personnes que tingan á bé visitarlos, ab la seguritat qu'obtindran un prompte alivio en sas dolencias.

Banys de recreu en banyeras picas de marbre.

Carrers de Mar, 30 y Lleó, 48

TARRAGONA

Ayguafaf SERRA

26, COMTE DE RIUS, 26

4

de les acreditades fàbrics de Chasaigne frères, Ortiz y Cussó.

Armoniums y tota classe d'instruments de música.

Se n'loguen de nous y usats á preus convencionals, desde 10 pessetas al mes.

S'afinan y compenen tota mena de instruments de música á preus reduïts.

Antich y acreditati magatzem de música de

ANTONI ICART Y ALASÁ

23, San Agusti, 23.—TARRAGONA.—23, San Agusti, 23

Lo Dr. J. Jordán

DENTISTA

Té l'honor d'offerir á sos numerosos clients y al públic en general, lo **Gabinet Odontològich** que ab los millors avensos de la **Odontologia** moderna ha establert á

Barcelona, Passeig de Gracia, 4, 1er (cantonada al carrer de Caspe, junt als teatres Tívoli y Novetats) y fentlo's així mateix avinent que opera tots los dilluns á REUS en sa antiga clínica dental

Plassa de Prim, núm. 2, primer pis

DE LAS 9 DEL MATÍ Á LAS 5 DE LA TARDE

Labors agrícoles á vapor

En la Redacció y Administració de **L'Art del Pagés**, Prínceps, 11, principal, 1.ª, Barcelona, se donarà rahó de les condicions econòmicas pera desfonar terrenys peral cultiu de vinya y altres plantas, per medi dels aparatos més perfeccionats que's coneixen fins avui.

Per informes dirigir-se á D. Francisco X. Tobella, qui facilitarà notas de preus per desfonar desde un á tres pams de fondaria.

Calefacció per petroli

Economia Comoditat

BON CALOR SENS OLOR

Higiene ni perill

Calorifer DITMAR

PR 15 PESSETAS PER TOTA ESPANYA

MARIÁN CLANXET

Carrer de la Unió, 14, Tarragona

Farmàcia Plana

al costat de la antiga **CASA FIGUERAS REAL**, 6.—Tarragona

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complert assortit de medicina pera curas antisèpticas.—Especialitat naçional y extrangeras.

Aygues minero-medicinals

TARRAGONA

TOHOM FOTÓGRAF

Á LA CASA DE DROGAS Y PRODUCTES QUÍMICOS

SEBASTIA CARDONA

Trobaran los aficionats á la fotografia un assortit complert de cambrians, trespus, cubetas, premises escorradores, dipòsits d'aigua, esfumadors, calibres, fanals de varias formes, cartolinas, paper citrat Lumière, paper bromurat llifot, places porcellanas, targetas postals sensibles, estereoscòpicas y vistas estereoscòpicas y bany viratge combinat.

Depositari del paper brillant Gelatina citrat de plata y albumina marca «Tambour».

Cambra instantànea. Llamps exprés

Periscope-Delta diafragma iris

Exprés minimum 6 1/2 per 9 ab 6 1/2 extra 13

de campanya

instantànea Periscope-Delta (Stereoscòpica)

l'inch lo gust de participar á ma nombrosa clientela, que he rebut las cambrians Stereoscòpicas (Delta-cartouche) ab propietat de poguer aplicar placas y películes. Premiada á l'exposició de París ab medalla d'or. Unica casa á Espanya que's troben en venda.

REVELADOR CARDONA

Unich en sa classe per ser lo més rápit, no s'altera ni taea

PREUS SENS COMPETENCIA

SE DONAN INSTRUCCIONS.—LABORATORI Á DISPOSICIÓ DELS CLIENTS

APODACA, 27, Y PLASSA D'OLÓZAGA, 9, TARRAGONA

EXCELCER

En Llanas ven uns paraigües

de semi-seda y cutó, de color inalterable

y teixit tantíssim bò, que resisteix tota prova

al devall d'un canaló.

Ademés, també té uns vanos

ab uns pintats tan rebòns, que ni Rafael ni Murillo

los podrían fer millor, aproposit per regalos;

causen gran admiració.

Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastòns, parassols de totes menes que son mol, barato y bons.

Millor dit: no ya cap casa en tan bonas condicions.

Carrer de S. Francesch, núm. 21

Gran Saló de Perruqueria

SABATER GERMANS

52, RAMBLA DE SANT JOAN, 52

Los propietaris d'aquest establecimiento tenen el gust de oferir al públic lo major esmero en tots los serveys. Especialitat en treballs de cabell per dificils y artístichs que sigan. Complert assortit de perruques y demás postissos pera teatre que's loguen á preus arreglats.

ANTIGA COOPERATIVA

DE Joseph Domenech

(á carrech d'Antoni Verdú)

Acredita establecimiento de comestibles de superior qualitat; cafès, sucres, formatges, conservas; sigróns, fesols, manteca, xacolata, panxes, olis, galetes, espelmes, pastas pera sopas y altres espècies. Preus baratissims.

Carrer de S. Francesch, núm. 21

Fàbrica de Gel

DE EMILI TURÓ

SANT MIQUEL, 31, TARRAGONA

Se recomana per la baratura dels preus y la promptitud del servei á domicili.

Gabinet y Clínica Dental

DE A. PONS ICART

SAN AGUSTI, NUM. 21, PIS SEGON, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genives.

Extracció de dents, caixals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, empinadures y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessses y dentaduras de totes classes.

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Rambla St. Joan, 52, 1^a

Tarragona, trimestre..... 1 pesseta

Fora..... 1 >

Extranjero..... 2 >

Número d'avui..... 10 cént.

Aquesta triple ayuga de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma está elaborada ab la flor

de taronger, fresca y esculida del taronger agre y vend en botellas de 1/4 de litre al preu d'una pesseta.

Al engrós importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra.—Reus

La menudosa Farmacia del Centro.—Tarragona.—Demanar **AYGUA NAU SERA**